

Antagning som docent vid Fakulteten för humaniora och socialvetenskap

Styrdokument Örebro universitet

Kategori: Riktlinjer

Ärendenummer: ORU 2024/00125 (konsekvensändringar 2025/04807)

Beslutsfattare: Fakultetsnämnden för humaniora och socialvetenskap

Fastställda: 2016-06-16

Senast ändrade: 2024-03-12 (konsekvensändringar med anledning av rektorsbeslut införda i juni 2025)

Dokumentansvarig: Fakultetskansliet

Innehåll

1 Allmänt	3
1.1 Nyttå för forskningen och utbildningen	3
1.2 Ämne för docentur	3
1.3 Docentur vid annat lärosäte	3
2 Vetenskaplig skicklighet	4
3 Pedagogisk kompetens	4
4 Sakkunnigbedömning	5
5 Ansökan och beslut	5
5.1 Kvalitetsgranskingsprocess på institutionen inför ansökan om docentur.....	5
6 Docenturföreläsning	6
7 Ikraftträdande	6

1 Allmänt

Docentur är en akademisk titel som främst innebär att innehavaren har visat förmåga att självständigt bedriva forskning som har gett väsentligt forskningsbidrag till ämnesområdet. Detta innebär att docentur är ett mellansteg i progressionen från doktorsexamen (grundläggande forskningsförmåga) till professor (förmåga till forskningsledning) som betonar förmågan att självständigt bedriva forskning.

Den som har blivit utnämnd till docent förväntas åta sig uppdrag som handledare inom utbildning på forskarnivå, opponent eller ledamot i betygsnämnd och andra sakkunniguppdrag, samt bidra till och delta i ämnets forskningsmiljö.

Rektor har angivit följande huvudprinciper för antagning som docent:

- För att anta en forskare som docent ska det bedömas vara till nytta för forskningen och utbildningen inom fakulteten.
- Docent antas normalt i huvudområde och/eller ämne för utbildning på forskarnivå vid Örebro universitet.
- Behörig att antas som docent är den som avlagt doktorsexamen.
- Respektive fakultetsnämnd fastställer riktlinjer med kriterier för vetenskaplig skicklighet och pedagogisk kompetens samt eventuella övriga krav för att bli antagen som docent.¹

1.1 Nyttja för forskningen och utbildningen

För sökande som är anställd som lärare/forskare vid fakulteten bedöms en docentur generellt vara till nytta för forskningen och utbildningen inom fakulteten. För övriga sökande gör lärarförslagskommittén, utifrån ett underlag från ämnesansvarig, en bedömning av om en antagning som docent är till nytta för forskningen och utbildningen inom fakulteten.

1.2 Ämne för docentur

Docent antas i ett inom fakulteten inrättat huvudområde/forskarutbildningsämne.

1.3 Docentur vid annat lärosäte

Den som har antagits som docent vid annat lärosäte i Sverige och anställs vid Örebro universitet behöver inte ansöka om överflyttning av sin docentur, då denna har full validitet även vid Örebro universitet.

En anställd vid Örebro universitet som har utnämning motsvarande docentur från annat land kan komplettera sin ansökan med den tidigare ansökan för validering. Ansökan bedöms av lärarförslagskommittén i förhållande till fakultetens kriterier för docentur. Utifrån sin bedömning lämnar lärarförslagskommittén förslag om beslut till fakultetsnämnden, som beslutar om utnämning till docent. Lärarförslagskommittén har

¹ Huvudprinciper för antagning av docenter, meriterade lärare och excellenta lärare, riktlinjer, ORU 2025/01550.

även möjlighet att besluta om att ansökan ska genomgå fullständig sakkunnigprövning innan förslag lämnas till fakultetsnämnden.

2 Vetenskaplig skicklighet

Den sökande ska, utöver vad som krävs för doktorsexamen, kunna redovisa hög vetenskaplig skicklighet och forskningsförmåga. För docentur förutsätts att den sökande i förhållande till avhandlingen uppvisar en *progression* som innebär fördjupning och breddning beträffande forskningsproblem, empiriska studieobjekt, teoretisk förståelse samt metodologisk och analytisk förmåga. Betoningen på fördjupning respektive breddning kan dock variera mellan dessa olika aspekter.

Därtill ska den sökande genom sin forskning kunna visa förmåga att *självständigt* bedriva forskning genom att initiera, planera, genomföra och publicera forskning som gett väsentligt forskningsbidrag till ämnesområdet. Av de återopade publikationerna ska det framgå att den sökande självständigt har genomfört och publicerat forskning. Arbetsfördelningen i samförfattade arbeten ska vägas in i bedömningen. Självtändigheten underbyggs genom att den sökande beskriver sitt bidrag till varje återopad samförfattad publikation.

Det är också angeläget att den sökande har bidragit till den *internationella forskningen*. De återopade publikationerna ska därför främst bestå av internationella publikationer. Avsteg från detta krav kan göras vid avsaknad av relevanta internationella publiceringskanaler för ämnesområdet och ska i så fall motiveras av den sökande och styrkas av ämnesansvarig.

Den sökande får utöver avhandlingen återropa högst nio publikationer för sakkunnigbedömning.² Publikationerna ska vara vetenskapliga, publicerade efter doktorsexamen och kvalitetsmässigt väsentligt bidra till ämnesområdet. Majoriteten av de återopade publikationerna ska vara publicerade i tidskrifter eller på förlag som tillämpar extern referee-granskning (peer review), till exempel via Kriterium³. Därutöver kan publikationer på förlag eller i tidskrifter med redaktionell granskningsprocess återopas.

I sin omfattning ska de återopade forskningsinsatserna motsvara minst ytterligare en avhandling samt vara i paritet med den forskningsinsats som gäller för en docentur i ämnet nationellt. De arbeten som återopas får inte innehålla omfattande överlapp, vilket även gäller återopade publikationer i relation till doktorsavhandlingen.

3 Pedagogisk kompetens

För docentur krävs en undervisnings- och handledningserfarenhet motsvarande minst 1 600 klocktimmar efter doktorsexamen. Undervisningen och handledningen ska huvudsakligen ha utförts inom, eller vara av relevans för, ämnesområdet för docenturen.

² Publicerade i tryckt eller digitalt format.

³ www.kriterium.se

Den sökande ska ha god förmåga att undervisa och handleda. Dessa förmågor ska styrkas med intyg från enhetschef eller motsvarande.

Dessutom krävs att den sökande har genomgått kursen Forskarhandledarutbildning eller motsvarande utbildning.

4 Sakkunnigbedömning

Vid bedömningen av den sökandes vetenskapliga skicklighet ska yttrande från minst en extern sakkunnig inhämtas. Om två sakkunniga utses bör en kvinna och en man utses. I normalfallet ska sakkunnig vara verksam vid annat svenskt lärosäte och bör inte nyligen ha varit anställd vid Örebro universitet. En person verksam vid lärosäte utanför Sverige kan dock utses om det finns särskilda skäl, denna person ska då vara väl förtrogen med vad som förutsätts för utnämning till docentur i Sverige. Den som utses till sakkunnig ska vara professor eller i undantagsfall erfaren docent.⁴

Den sökandes möjlighet till en objektiv bedömning ska värnas. Den sakkunnige bör därför vara direkt och indirekt oberoende i förhållande till den sökande. Den sakkunnige ska inte ha haft några forskningsarbeten med eller bedömt den sökande i andra sammanhang (till exempel i samband med anställning eller som opponent/ledamot i betygsnämnd vid den sökandes disputation).

I ett skriftligt utlåtande ska sakkunnig motivera sin bedömning av huruvida den sökande uppfyller kraven på vetenskaplig skicklighet.

5 Ansökan och beslut

Ansökan om att bli antagen som docent görs på särskild blankett.⁵

Läraryrådskommittén bereder ansökan om docentur. Beslut om att bevilja eller avslå en ansökan om antagning som oavlönad docent fattas av fakultetsnämnden.

Den som har ansökt om att bli antagen som docent men inte fått ansökan beviljad kan inkomma med en förnyad ansökan vid ett senare tillfälle. Den sökande förväntas i dessa fall ha meriterat sig ytterligare och åtgärdat de brister som uppmärksammats i samband med den föregående ansökan.

5.1 Kvalitetsgranskningsprocess på institutionen inför ansökan om docentur

Varje ämne förväntas ha en intern kollegial process för kvalitetsgranskning inför att en sökande ska lämna in en ansökan om att bli antagen som docent. Ämnesansvarig ansvarar, i samråd med handledarkollegium/forskningskollegium, för hur ämnet utformar

⁴ Med erfaren avses här person som har utnämnts till docent för minst fem år sedan och har publicerat vetenskapliga studier inom området efter docentutnämningen.

⁵ Ansökningsblankett fastställs av dekan och finns på fakultetens webbsida om docentur på www.oru.se

sin process. Varje ansökan ska dock granskas av professor/er inom ämnet eller närliggande ämne.

Syftet med den interna granskningen är att bedöma att de vetenskapliga meriterna är tillräckliga för att ansökan om docentur ska göras. Bedömningen ska utgå från dessa riktlinjer och från ämnets/områdets publiceringsmönster och resultera i ett yttrande som ska bifogas ansökan. Yttrandet skrivs av ämnesansvarig. Detta kan göras i samråd med/utifrån underlag från den/de professorer som ansvarat för den interna granskningen.

I yttrandet ska den interna kvalitetsgranskningsprocess som föregått inlämnandet av ansökan beskrivas. Det ska framgå att ämnesansvarig tillstyrker att ansökan lämnas in och bedömer att det som åberopas i den är tillräckligt i omfattning och kvalitet för att sakkunnigbedömas. I förekommande fall ska yttrandet innehålla en kommentar till eventuellt avsteg från kravet på att de åberopade publikationerna främst ska bestå av internationella publikationer.

6 Docenturföreläsning

Den som antas som docent rekommenderas att hålla en introducerande föreläsning om sin forskning. Målgruppen kan vara det omgivande samhället, forskarkollegor eller studenter. Det åligger berörd ämnesansvarig att tillsammans med docenten arrangera sådan föreläsning.

7 Ikraftträdande

Riktlinjerna träder i kraft den 1 april 2024. Ansökningar som inkommit till registrator innan detta datum prövas enligt tidigare riktlinjer.